
Zittingsdocument

B9-0168/2024

8.3.2024

ONTWERPRESOLUTIE

naar aanleiding van een verklaring van de vicevoorzitter van de Commissie/hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid

ingediend overeenkomstig artikel 132, lid 2, van het Reglement

over nauwere banden tussen de EU en Armenië en de noodzaak van een vredesovereenkomst tussen Azerbeidzjan en Armenië (2024/2580(RSP))

Anna Fotyga, Lars Patrick Berg, Witold Jan Waszczykowski, Adam Bielan, Anna Zalewska, Beata Kempa, Jacek Saryusz-Wolski, Eugen Jurzyca
namens de ECR-Fractie

Resolutie van het Europees Parlement over nauwere banden tussen de EU en Armenië en de noodzaak van een vredesovereenkomst tussen Azerbeidzjan en Armenië (2024/2580(RSP))

Het Europees Parlement,

- gezien zijn eerdere resoluties over Armenië en Azerbeidzjan,
  - gezien zijn resolutie van 28 februari 2024 over de uitvoering van het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid – jaarverslag 2023¹,
  - gezien de brede en versterkte partnerschapsovereenkomst tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie en hun lidstaten, enerzijds, en de Republiek Armenië, anderzijds (CEPA)², die volledig in werking is getreden op 1 maart 2021,
  - gezien het besluit van de Raad en de Commissie van 31 mei 1999 betreffende de sluiting van de partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en de Republiek Azerbeidzjan, anderzijds³ (de “partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst EU-Azerbeidzjan”), die van kracht is sedert 1999,
  - gezien het resultaat van de vijfde vergadering van de Partnerschapsraad EU-Armenië van 13 februari 2024,
  - gezien het werkdocument van de diensten van de Commissie van 9 februari 2024 (Verslag over de uitvoering van het partnerschap met Armenië) (SWD(2024)0041),
  - gezien de start van de EU-missie in Armenië (EUMA) op 20 februari 2023,
  - gezien artikel 132, lid 2, van zijn Reglement,
- A. overwegende dat de betrekkingen tussen de EU en Armenië gebaseerd zijn op gemeenschappelijke waarden zoals democratie, de rechtsstaat, mensenrechten en fundamentele vrijheden, en op een gedeeld belang bij de betrokkenheid van Armenië bij economische en politieke hervormingen en regionale samenwerking, onder meer in het kader van het Oostelijk Partnerschap;
- B. overwegende dat de Partnerschapsraad EU-Armenië op 13 februari 2024 voor de vijfde keer bijeen is gekomen in Brussel; overwegende dat tijdens de bijeenkomst is bevestigd dat de EU en Armenië er wederzijds belang bij hebben om hun betrekkingen op basis van gemeenschappelijke waarden te versterken en te verdiepen, en dat zij zich hiervoor zullen inzetten;

---

¹ Aangenomen teksten, P9_TA(2024)0104.

² PB L 23 van 26.1.2018, blz. 4.

³ PB L 246 van 17.9.1999, blz. 1.

- C. overwegende dat de EU en Armenië overeen zijn gekomen werk te maken van een nieuwe partnerschapsagenda EU-Armenië, waarin ambitieuzere gezamenlijke prioriteiten voor samenwerking op alle gebieden worden vastgelegd;
- D. overwegende dat Armenië de afgelopen jaren aanzienlijke politieke veranderingen heeft ondergaan, waarbij de regering zich ertoe heeft verbonden te zorgen voor goed functionerende democratische instellingen en de CEPA te gebruiken als blauwdruk voor hervormingen om het land te moderniseren, ondanks aanzienlijke uitdagingen;
- E. overwegende dat Armenië verdere vooruitgang heeft geboekt bij de uitvoering van hervormingen op belangrijke gebieden zoals justitie en de rechtsstaat en corruptiebestrijding; overwegende dat Armenië ook belangrijke vooruitgang heeft geboekt op het gebied van onderwijs, gezondheidszorg, migratie en civiele bescherming;
- F. overwegende dat Armenië heeft aangegeven zijn partnerschap en samenwerking met de EU verder te willen verdiepen en ontwikkelen, onder meer via bilaterale betrekkingen en in de context van het regionaal beleidskader van het Oostelijk Partnerschap; overwegende dat in het Armeense project “Crossroads of Peace” het belang van regionale samenwerking en connectiviteit wordt benadrukt; overwegende dat premier Nikol Pashinyan op 17 oktober 2023 in het Europees Parlement heeft aangegeven dat Armenië bereid is om nader tot de Europese Unie te komen;
- G. overwegende dat de EU en Armenië opties hebben besproken om een dialoog over visumliberalisering op gang te brengen;
- H. overwegende dat de EU de grootste donor in het land blijft, met belangrijke steun op het gebied van justitie, de rechtsstaat, corruptiebestrijding, onderwijs en de groene transitie;
- I. overwegende dat de aanvalsoorlog van Rusland tegen Oekraïne gevolgen heeft voor de zuidelijke Kaukasus en de veiligheidssituatie in de regio verder heeft bemoeilijkt; overwegende dat de zogezegde bereidheid van Rusland om de veiligheid van Armenië te waarborgen duidelijk niet bestaat; overwegende dat Armenië er reeds in geslaagd is zijn banden met Rusland op het gebied van veiligheid af te zwakken door zijn deelname aan de door Rusland geleide Verdragsorganisatie voor collectieve veiligheid (CSTO) te bevriezen maar toch in de Euraziatische Economische Unie te blijven;
- J. overwegende dat Azerbeidzjan op 19 september 2023 een niet-uitgelokt militair offensief heeft gelanceerd om met geweld de controle over zijn internationaal erkende grondgebied van Nagorno-Karabach terug te winnen, dat eindigde met de uittocht van de Armeense bevolking uit dit gebied; overwegende dat alle staatsinstellingen van de zogenaamde Republiek Nagorno-Karabach sinds 1 januari 2024 zijn ontbonden; overwegende dat de hernieuwde vijandelijkheden in de Zuidelijke Kaukasus aanleiding geven tot ernstige bezorgdheid en een proactievere betrokkenheid van de EU in de regio vereisen; overwegende dat er nog steeds weinig vooruitzicht is op een normalisering van de betrekkingen tussen Armenië en Azerbeidzjan en dat de EU daarom beide partijen moet ondersteunen en aanmoedigen om uiteindelijk een vredesakkoord te sluiten, onder meer door beide landen nauwere samenwerking met de EU in het vooruitzicht te stellen indien zij besluiten stappen in de richting van een dergelijk akkoord te zetten;

- K. overwegende dat de gewapende conflicten tussen Armenië en Azerbeidzjan rampzalige gevolgen hebben gehad voor het culturele, religieuze en historische erfgoed van de hele regio, met de gedwongen ontheemding van mensen en de vernietiging van hun cultureel erfgoed tot gevolg;
- L. overwegende dat de Commissie op 13 februari 2024 de toewijzing van nog eens 5,5 miljoen EUR aan humanitaire hulp heeft aangekondigd ter ondersteuning van de ontheemde Armeniërs uit de regio Nagorno-Karabach, bovenop de in september 2023 aangekondigde 12,2 miljoen EUR;
- M. overwegende dat naar verluidt nog altijd meer dan 20 000 Armeniërs in Bakoe gevangen worden gehouden in afwachting van een proces, en dat de meesten onder hen burgers en/of humanitaire hulpverleners zijn;
- N. overwegende dat voor een blijvende normalisering van de betrekkingen tussen Armenië en Azerbeidzjan een einde moet worden gemaakt aan alle vormen van geweld; overwegende dat de staatscommissies van Azerbeidzjan en Armenië voor de afbakening van hun onderlinge grenzen voor de zevende keer zijn bijeengekomen; overwegende dat beide partijen hebben besloten de overeenkomst “zo spoedig mogelijk” af te ronden, wat een belangrijke stap zou moeten zijn in de richting van de ondertekening van het vredesverdrag; overwegende dat dit ook zou moeten bijdragen tot stabiliteit op de lange termijn van de bilaterale betrekkingen en van de gehele bredere regio; overwegende dat dit doel alleen kan worden bereikt indien de autoriteiten van Armenië en Azerbeidzjan vreedzame co-existentie en eerbiediging van de rechten van minderheden kunnen garanderen;
- O. overwegende dat Armenië en Azerbeidzjan op 7 december 2023 een gezamenlijke verklaring hebben afgelegd waarin concrete vertrouwenwekkende maatregelen werden aangekondigd, waaronder de vrijlating van 32 gevangengenomen Armeense militairen en 2 Azerbeidzjaanse militairen; overwegende dat Azerbeidzjan nog steeds 23 Armeniërs gegijzeld houdt, onder wie voormalige leiders van Nagorno-Karabach;
- P. overwegende dat op 13 februari 2024 vier Armeense militairen zijn gedood bij een Azerbeidzjaanse aanval op Nerkin Hand in de provincie Syunik, wat de grootste escalatie langs de grens in maanden is;
- Q. overwegende dat sinds december 2023 een aantal bilaterale ontmoetingen tussen Armenië en Azerbeidzjan heeft plaatsgevonden, onder meer op 17 februari 2024 op hoog niveau tussen de Armeense premier Nikol Pashinyan en de Azerbeidzjaanse president Ilham Aliyev in het kader van de veiligheidsconferentie van München; overwegende dat beide leiders weliswaar stellen dat zij het eens zijn over de belangrijkste beginselen van een vredesverdrag, maar dat beide partijen het oneens zijn over veel details, waaronder de opening van vervoersverbindingen, de grensafbakening en over wie moet bemiddelen; overwegende dat de EU haar bijstand heeft aangeboden voor onderhandelingen tussen beide partijen;
- R. overwegende dat eerdere waarschuwingen van het Parlement over de situatie niet hebben geleid tot een significante verandering van het beleid van de EU ten aanzien van Azerbeidzjan; overwegende dat drie decennia van diplomatie en inspanningen op het gebied van vredesopbouw door de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in

Europa, de EU en andere internationale actoren er niet zijn in geslaagd Azerbeidzjan te doen afzien van het gebruik van militair geweld en een vreedzame oplossing voor het conflict te vinden;

1. is ingenomen met de vooruitgang die Armenië tot nu toe heeft geboekt bij de tenuitvoerlegging van de CEPA-routekaart; verzoekt de leden van de Partnerschapsraad EU-Armenië nauw samen te werken bij de uitvoering van huidige en toekomstige hervormingen;
2. herhaalt dat de EU vastbesloten is de soevereiniteit, democratie en territoriale integriteit van Armenië te ondersteunen; is van mening dat de EU Armenië een ambitieus plan voor samenwerking moet voorleggen door de huidige brede en versterkte partnerschapsovereenkomst op te waarderen, waarbij Armenië sterker wordt verankerd in de gemeenschap van westerse democratieën en wordt geholpen om de betrekkingen met de buurlanden te ontgrendelen;
3. spreekt eens te meer zijn steun uit voor de democratisch verkozen regering van Armenië; is ingenomen met de verklaring van premier Nikol Pashinyan dat Armenië zich niet zal laten meeslepen in een nieuwe oorlog met Azerbeidzjan, en met zijn recente oproepen tot hervatting van vredesbesprekingen op het hoogste niveau met Azerbeidzjan;
4. is ingenomen met de ratificatie door Armenië van het Statuut van Rome inzake het Internationaal Strafhof;
5. moedigt de Europese Unie aan de dialoog over visumliberalisering tussen de EU en Armenië op gang te brengen, die intermenselijke contacten zal bevorderen en zal bijdragen tot de verdere uitvoering van hervormingen;
6. prijst de rol van het maatschappelijk middenveld bij de overgang van Armenië van een post-Sovjetsysteem naar een democratie van westerse stijl en moedigt de EU aan de inspanningen van de bevolking van Armenië om blijvende hervormingen in het land tot stand te brengen, op basis van de rechtsstaat en gedeelde waarden, verder te ondersteunen;
7. verzoekt de Commissie en de Raad na te gaan welke mogelijkheden er zijn om Armenië de status van kandidaat-lidstaat te verlenen, rekening houdend met de Europese aspiraties van het land, die gevolgd moeten worden door zijn uitstap uit de door Rusland geleide CSTO en de Euraziatische Economische Unie; verzoekt de EU maatregelen voor te stellen om de gevolgen van een dergelijk besluit te verzachten;
8. veroordeelt de inmenging van Rusland in Armenië, die tot doel heeft onrust te verspreiden, evenals de algemene rol van Rusland, dat het conflict al tientallen jaren aanwakkert en het gebruikt voor zijn eigen politieke gewin;
9. moedigt de internationale gemeenschap aan Azerbeidzjan bij te staan bij de mijnopruijing in Nagorno-Karabach, waar 1,5 miljoen landmijnen zijn achtergelaten, waarvan sommige pas in 2021 zijn geproduceerd; benadrukt dat deze mijnen elke week mensenlevens eisen, wat een ernstig probleem vormt voor de economische ontwikkeling, de terugkeer van intern ontheemden, en landbouw-, bouw- en

vervoersprojecten;

10. herhaalt zijn veroordeling van de Azerbeidzjaanse militaire invallen in de afgelopen jaren op het internationaal erkende grondgebied van Armenië; herhaalt zijn verzoek om terugtrekking van de Azerbeidzjaanse troepen uit het gehele soevereine grondgebied van Armenië, en om vrijlating van alle illegaal gevangengehouden Armeniërs; veroordeelt de recente aanval op Armeense militairen in Nerkin Hand; benadrukt dat de connectiviteitsproblemen van Azerbeidzjan met zijn exclave Nachitsjevan moeten worden opgelost met volledige eerbiediging van de soevereiniteit en territoriale integriteit van Armenië; herinnert eraan dat een mogelijke oplossing voor dit probleem gebaseerd kan zijn op het bestaande model van het district Królewiec;
11. veroordeelt eens te meer de vooraf geplande en ongerechtvaardigde aanval van Azerbeidzjan op de Armeniërs in Nagorno-Karabach en de mensen die in de regio zijn achtergebleven; verzoekt de Azerbeidzjaanse autoriteiten de veilige terugkeer van de Armeense bevolking naar Nagorno-Karabach toe te staan en solide garanties te bieden met betrekking tot de bescherming van hun rechten; dringt aan op de bescherming van het Armeense cultureel, historisch en religieus erfgoed in Nagorno-Karabach, overeenkomstig de UNESCO-normen en de internationale verplichtingen van Azerbeidzjan;
12. benadrukt het recht van Armeense vluchtelingen om terug te keren naar Nagorno-Karabach; is ingenomen met het feit dat hun huizen sinds hun vertrek in september 2023 nog steeds door de Azerbeidzjaanse politie worden beschermd en dat Bakoe de terugkeer van Azerbeidzjaanse intern ontheemden naar Chankendi en andere in september 2023 door Armeniërs achtergelaten plaatsen heeft uitgesteld; verzoekt Bakoe deze bescherming te versterken om plundering uit te bannen; wijst erop dat als sommige Armeniërs besluiten niet terug te keren, de eigendomsrechten door beide partijen op billijke wijze moeten worden opgelost;
13. benadrukt dat Armenië en Azerbeidzjan nu dichter dan ooit bij de ondertekening van een vredesakkoord staan dat de weg kan effenen voor de economische en vervoersintegratie van de Kaukasus, die zich uitbreidt naar Europa in het westen en naar Centraal-Azië in het oosten;
14. spreekt de hoop uit dat, als spoedig een duurzaam vredesakkoord wordt gesloten, Armenië eindelijk de kans zal krijgen om uit zijn regionale isolement te treden en zijn diplomatieke betrekkingen met Turkije en Azerbeidzjan open te stellen, en vervolgens economische en handelsvoordelen te behalen uit de integratie in de regio; spoort de EU en haar partners ertoe aan dit proces te steunen;
15. benadrukt de noodzaak van een alomvattend vredesakkoord tussen Armenië en Azerbeidzjan; is van mening dat een echte dialoog tussen Azerbeidzjan en Armenië de enige duurzame weg voorwaarts is, en verzoekt de EU en haar lidstaten dergelijke inspanningen te steunen, waaronder de wederzijdse erkenning van territoriale integriteit, garanties voor de rechten en veiligheid van de Armeense bevolking van Nagorno-Karabach en de vrijlating van de resterende gevangenen, met inbegrip van de voormalige leiders van Nagorno-Karabach, en de stopzetting van de schijnprocessen tegen hen; benadrukt dat een voor iedereen acceptabele en duurzame regionale vrede die

de soevereiniteit, onafhankelijkheid en territoriale integriteit van beide landen waarborgt, een voorwaarde is voor stabiliteit in de regio; is bezorgd over de pogingen van sommige leiders en regionale mogendheden om de huidige situatie te misbruiken op een manier die de kwetsbare vooruitzichten op vrede in gevaar kan brengen;

16. verzoekt de civiele missie van de EU in Armenië (EUMA) nauwlettend toe te zien hoe de veiligheidssituatie ter plaatse zich verder ontwikkelt, op transparante wijze verslag uit te brengen aan het Parlement en actief bij te dragen aan de inspanningen om het conflict op te lossen; verzoekt de EU en haar lidstaten het mandaat van de EUMA te versterken, de omvang ervan uit te breiden en de duur ervan te verlengen;
17. verzoekt de vicevoorzitter van de Commissie/hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid en de Europese Dienst voor extern optreden Armenië verder te ondersteunen via de Europese Vredesfaciliteit, met name om zijn defensievermogen tegen hybride dreigingen te versterken zodat het zijn veiligheidsruimte kan uitbreiden tot buiten de CSTO; is ingenomen met de instelling van de politieke en veiligheidsdialoog tussen de EU en Armenië en de tweede bijeenkomst daarvan op 15 november 2023; dringt aan op de instelling van regelmatig veiligheids- en defensieoverleg tussen Armenië en de Europese Unie, dat een platform biedt voor de aanpak van alle veiligheidsgerelateerde kwesties;
18. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de vicevoorzitter van de Commissie/hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid, de Raad, de Commissie, de regering en de president van Armenië, de regering en de president van Azerbeidzjan, de secretaris-generaal van de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa, de secretaris-generaal van de Raad van Europa, de directeur-generaal van Unesco en de secretaris-generaal van de Verenigde Naties.